

Arménie - kamenná zahrada Kavkazu

Cestovatel: Jiří Dvořák | Rozpočet: 58 300 Kč | Volná místa: 0
Termín: 1.10.2015 - 14.10.2015

Odkaz: www.vypravy-s-cestovateli.cz/18-vyprava

Kavkazské dobrodružství

Představte si, že jste liduprázdným krajem vysoko položené náhorní plošiny kraje Vayots Dzor, dorazili ke dvěma desetimetrovým kamenným stélám – bráně království Zangezur, na kterých jsou vytesány nápisy v podivném písmu. Musíte projet těmito branami, protože za nimi se nachází v hlubokých zalesněných horách váš cíl, starobylý klášter Gandzasar ukrývající svatou relikvii. Daleko na jihu, na samém konci dávno rozvráceného království, v hlubokém skalnatém kaňonu proudící hraniční řeka Arax, za níž leží velká zem, která se před mnoha lety uzavřela před okolním světem. Zní vám to povědomě, jakoby z Pána prstenů? To není fikce, to je část programu při našem putování Arménií.

Arménie bývá občas přezdívaná „Kamennou zahradou Kavkazu“. Generace arménských řemeslníků a umělců se naučily mistrně opracovávat kámen. Je to země, kde kameny umí mluvit, a pro ty, co jim naslouchají, kameny dokážou i zpívat, zpívat písně o dávných dobách, příběhy obyčejných lidí, hrdinů malého nezdolného národa, našich evropských bratranců ztracených v prostoru a čase za mohutnou hradbou Kavkazu.

Čeká na nás zahrada překypující ovocem, podzimním sluncem zalitými hrozny vinné révy, bohatě prostřeným stolem a otevřenou náručí pohostinných obyvatel, země, která má tu moc zapsat se za krátkou chvíli navždy do vašeho srdce.

O cestovateli: Jiří Dvořák

V touze po dosažení renesančního ideálu člověka strávil mnoho let na akademické půdě studiem cestovního ruchu, manažerství výtvarné kultury a kulturní antropologie Předního východu.

Každou volnou chvíli při studiích využil k cestování a po jejich absolvování se v posledních šesti letech doma objevoval mezi jednotlivými výpravami bez nadsázky už jen pro přebalování batohu a zálohování fotografií ze svých cest. Jeho silná touha po dobrodružství a naléhavá potřeba po komunikaci s lidmi z jiných zemí a odlišných kultur se spojila s autostopem jako jeho ideálním způsobem dopravy pro tyto účely. Procestoval prozatím 51 zemí na 4 kontinentech. Jako doma se cítí v chladných polárních krajích, rozpálených pouštích i na mořských vlnách při průvodcování na velrybím safari.

Program výpravy

1. den - čtvrtek 1.10.

Odlet z Prahy do Tbilisi v pozdních večerních hodinách.

2. den - pátek 2.10. - Nejelegantnější město Kavkazu

Brzy ráno přiletíme do Tbilisi. Odjedeme do hotelu v centru města. Už první pohled z balkonů našich pokojů na celé staré město s pevností Narikala vypínající se nad ním bude lahodit našemu oku a navnadí nás na to, co nás čeká za prahem našeho výborně situovaného hotelu. Po krátkém odpočinku a osvěžující sprše s vydatnou snídaní se vydáme na pohodovou prohlídku hlavního města Gruzie. Hned vedle našeho hotelu stojí jedna z největších pamětihodností Tbilisi – kostel Metekheti (13. století), začneme tedy s ním. Překročíme řeku Mtkvari protékající městem a ocitneme se v dodnes dochovaném starém městě. Navštívíme nejvýznamnější kostely patřící různým církvím zastoupeným v tolerančním kosmopolitním Tbilisi i zdejší mešitu a synagogu. Úzkými uličkami starého města se dostaneme k Paříž připomínajícímu, honosnému bulváru Rustaveli v centru Tbilisi, na jehož počátku stojí pozlacená socha patrona Gruzie sv. Jiří Vítězného. Vystoupáme na pevnost Narikala (4. století) a budeme se kochat výhledy na metropoli Gruzie. Nikdo nemůže porozumět gruzínské spiritualitě bez návštěvy starobylého královského hlavního města Gruzie Mtskhety, a proto i my se sem po obědě vydáme. Bylo to zde, kde se roku 327 stalo křesťanství oficiálním státním náboženstvím gruzínského státu, a dodnes je Mtskheta duchovním centrem gruzínské ortodoxní církve. Našeho obdivu se zcela oprávněně dočká impozantní korunovační katedrála (11. století). Ze skalnatého vrcholu nad řekou Mtkvari shlíží na Mtskhetu chrám Jvari (6. století), který je mnohými Gruzinci považován za nejposvátnější z posvátných, spirituální srdce země. Navštívíme tento kostelík a uvidíme z jeho vyvýšené polohy široké údolí s ruskou vojenskou silnicí směřující na sever do hor Severního Kavkazu na horizontu. Navrátíme se zpátky do nedalekého Tbilisi a při uvítací večeři si pochutnáme na pokrmech vyhlášené gruzínské kuchyně v doprovodu folklórního představení.

3. den - sobota 3.10. - Krajina posetá kláštery

Dopoledne překročíme hranice s Arménií a čeká nás velkolepý úvod – tato země nás přivítá a ohromí scenérií majestátního kaňonu Debed s kláštery rozestými na jeho okrajích, z nichž každý vyniká v něčem jiném. Naším prvním arménským klášterem bude pevnostní klášter Akthala vyzdobený nejkrásnějšími freskami v zemi. Poté navštívíme byzantskou architekturou ovlivněné, na seznamu UNESCO zapsané honosné klášterní komplexy Haghpata a Sanahinu z 10. století. Při dobrém počasí budeme putovat z jednoho do druhého po lučních pěšinách jako v dávných dobách místní mniši (7 km, 2,5 hodiny). Ve vesnici Sanahin projdeme okolo letadla MIG na okraji kaňonu, a starou lanovkou sjedeme s místními obyvateli dolů na dno kaňonu do hornického města Alaverdi ke středověkému kamennému mostu. Táhlými serpentinami vyjedeme na druhý okraj kaňonu do vesnice Odzun ke kostelu z 6. století, jež je ojedinělým příkladem baziliky v Arménii. Budeme usínat za zvuků zurčící řeky na úzkém dně kaňonu v hotelu připomínajícím středověkou pevnost.

4. den - neděle 4.10. - Nejvyšší hora Arménie

Pláněmi severoarménské provincie Lori dorazíme k ruinám kdysi vysoce strategicky důležité pevnosti Lori Berd rozkládající se na úzkém vysokém ostrohu nad soutokem dvou řek. Přes první náhorní plošinu po naší cestě Arménií dorazíme k úpatí nejvyšší hory na území dnešní Arménie vyhaslé sopce Aragatz (4090 m) a úzká klikatící se silnička nás dovede až k jezeru Kari lič (3200 m). Za příznivého počasí se pokusíme o výstup na jeden z vrcholů Aragatzu. (10 km, 3,5 hodiny, převýšení 700 m) Na cestě zpátky po svazích Aragatzu navštívíme zříceninu pevnosti Amberd (2300 m n. m.), opuštěnou od jejího dobytí Mongoly ve 13. století, a budeme se kochat výhledy do okolní krajiny pod námi a majestátní siluetou biblické hory Ararat zvedající se na druhé straně údolí. Zde uvidíme pasoucí se stáda a jurty Jezidských Kurdů (uctívají jako nejvyššího anděla páva) a jednu z nich navštívíme. A jako by té krásy nebylo dost, nedaleko odtud je kaňon řeky Kasakh a přímo na jeho hraně jako perly navlečené impozantní kláštery Saghmossavank a Hovhanavank (4.-13. století). Ještě nás čeká památník arménské abecedy a významné arménské poutní místo – hrob tvůrce arménské abecedy Mesropa Mashtotse v Oshakanu a při západu slunce vyjedeme do hlavního města Arménie Jerevanu.

5. den - pondělí 5.10. - Tepající srdce Arménie

Ještě předtím než se pustíme do samotné prohlídky Jerevanu, odjedeme do blízkého Ečmiadzinu, jež je spirituálním a administrativním centrem po celém světě rozšířené arménské apoštolské církve. Areál „arménskému Vatikánu“ na nás dýchne posvátností. Přímo v jeho centru vkročíme do katedrály Svatého stolce (302), jež je nejstarším oficiálním křesťanským chrámem na světě. Dalším pokladem sakrální architektury v Ečmiadzinu jsou kostel sv. Gayaneh a na okraji města stojící chrám sv. Hripsime (7. století). Tyto svatostánky jsou zapsané na seznamu UNESCO. Cestou zpět do Jerevanu nemůžeme vynechat další architektonické mistrovské dílo zapsané v UNESCO – chrám Zvartnots (nebeských andělů) pocházející ze 7. století. I jeho pozůstatky po ničivém zemětřesení stále vypovídají o jeho dřívější majestátnosti a neobvyklé kráse. Zpátky v Jerevanu si připomeneme památku obětí arménské genocidy v památníku Tsitsernakaberd a podnikneme exkurzi do výroby legendárního arménské koňaku spojenou s jeho ochutnávkou. Poté nahlédneme do jerevanské Modré mešity a po krátké procházce centrem města vystoupáme gigantickým schodištěm tzv. Kaskádami (572 schodů, nebo eskalátory uvnitř) na plošinu nad centrem, kde si vychutnáme nejkrásnější (a zasloužený) pohled na Jerevan, západ slunce nad Araratem a rozsvěčující se světla města s přicházející tmou. Jerevan se právem chlubí svojí vynikající jazzovou hudbou a proto i my po vydatné arménské večeři zakončíme den stylově se sklenkou arménské koňaku nebo vína v nejlepší jazzovém klubu ve městě.

6. den - úterý 6.10. - Nejoblíbenější výletní místa Arménů

I dnešní den rozdělíme mezi poznávání Jerevanu a výlet do jeho okolí. Na předměstí Jerevanu ve vesnici Arinj uvidíme arménskou vroucí zbožnost v praxi – podzemní chrám – rozsáhlý jeskynní labyrint vyhloubený jedním člověkem, který nás jím i provede. Na východ od města se nachází antický chrám Garni (1. století), jež byl součástí letního sídla arménských králů. Je to jediný dochovaný pohanský chrám v Arménii nezničený po přijetí křesťanství. Jeho působivost je umocněna jeho umístěním do krajiny a nádhernými výhledy do okolí. Čeká nás nenáročná procházka podél řeky v roklí pod chrámem, jejíž stěna je tvořena impozantními čedičovými varhany a tvoří počátek přírodní rezervace Khosrov zapsané v UNESCO. Budeme pokračovat dál na východ, kde se na konci cesty krčí pod skalnatými horami skromně klášter Geghard (4. – 12. století). Klášter vypadá nenápadně do té doby než do něj vstoupíte – chrámové prostory jsou větší, než se zdá zvenčí, navazují jedna na druhou a řada kaplí je vytesána se svými jemnými ornamenty do skály. Dírami ve stropě dopadá dovnitř denní světlo a mísí se s blikotáním svíček. Díky své výjimečnosti a kráse je klášter Geghard zapsán na seznamu UNESCO. V nedaleké restauraci ochutnáme místní pokrmy a uvidíme, jak se peče tradiční arménský chleba lavaš. Cestou zpět navštívíme na vyvýšenině nad Jerevanem se nacházející ruiny a muzeum pevnosti Erebuni z 8. století př. n. l. V muzeu písemnictví Matenadaran spatříme jednu z největších sbírek starodávných rukopisů na světě. Poté dokončíme pěšky naši prohlídku centra Jerevanu. Navštívíme mimo jiné Vernisáž – největší bleší trh na Kavkazu, obrovskou krytou městskou tržnici s potravinami a nejnovější pamětihodnost města – katedrálu Surp Grigor Lusarovich. Podíváme se i do velice osobitého metra, kde na chvíli splyneme se shonem všedního dne obyvatel Jerevanu. Poslední večer v hlavním městě strávíme v tradiční arménské restauraci.

7. den - středa 7.10. - Velká cesta na jih

Z Jerevanu vyrazíme brzy ráno na jih ke klášteru Khor Virap vystavěnému na skalnatém pahorku uprostřed úrodné nížiny. Je prakticky na dosah Araratu (nebyť té nešťastné hranice s Tureckem) a nic tu nebrání ve výhledu na jeho zasněžený vrchol. Opravdu blíže této hoře už v Arménii být nemůžeme. Khor Virap je pro Armény něco jako Říp pro nás. V jeho útrobách sestoupíme po žebříku do temné kobky, v níž byl po 13 let vězněn Řehoř Osvětitel, předtím než vyléčil arménské krále, který poté prohlásil v roce 301 křesťanství státním náboženstvím. Projedeme úrodnou nížinou, kde bude při silnici mnoho stánků s čerstvě sklizeným ovocem a zeleninou a vstoupíme do vinařského kraje Areni, kde navštívíme stejnojmennou vinici a ochutnáme místní víno. Podíváme se do jeskyně, kde se našla nejstarší známá vinice na světě (6100 let) a také nejstarší bota na světě (5500 let). Ve skalnaté soutěsce budeme následovat nahoru klikatící se silnici, která nás dovede k dramaticky položenému nádhernému klášternímu komplexu Noravank (13. století). Jeho stavby jsou, stejně jako okolní skály, načervenalé, a jedna z kaplí je unikátně vystavěna dvoupatrově s přístupem do horního patra po úzkém vnějším schodišti. Po cestě zpátky na hlavní silnici si dáme tradiční arménský oběd v netradiční restauraci – otevřené jeskyni ve stěně soutěsky. I zde budeme moci sledovat přípravu tradičního chleba lavaš. Po obědě spolu objevíme nedaleký most z 13. století překlenující řeku Arpa, a vyrazíme znovu na cestu. Silnice bude stoupat do horského průsmyku a my po jižní dopravní tepně země protínající rozlehlou vysoko položenou náhorní plošinu doputujeme až k megalitické astronomické observatoři Karahunj, jež je o 3500 let starší než anglické Stonehenge. Do třetice se dnes podíváme na další krásný klášter nesoucí jméno Vorotnavank, tentokrát však stojící úplně mimo turistické trasy. A kousek za ním budeme mít možnost osvěžit se v teplých vodách termálního pramene. Pak už jen relativně krátký přesun do malebného města Goris a zasloužený odpočinek po dlouhé cestě na jih.

8. den - čtvrtek 8.10. - Nejzazší výspa Evropy (křesťanství)

Probudíme se na jihu Arménie v ospalém městě Goris, které patří k nejhezčím rurálním městům Arménie, schované v údolí, s kamennými domy z 19. století, tichými ulicemi šachovnicového půdorysu, lemovanými stinnými alejemi listnatých stromů, a s pradávnými jeskynními obydlími v homolovitých skalách vulkanického původu na jeho okrajích. Toto město je známé svojí pálenkou z bílé moruše, kterou jsme si připili už včera na uvítanou s naším hostitelem. Nasajeme atmosféru tohoto města, kde čas plyne pomaleji než jinde, a navštívíme místní trh. V nedalekém Khndzoresku se projdeme po 160 metrů dlouhém provazovém mostě a budeme prozkoumávat jeskynní obydlí. To nebude dnes naposledy, kdy budeme „viset“ ve vzduchu. K drahokamu jihu zhmotněnému ve zdech kláštera Tatev (13. století) se sneseme na „Křídlech Tatevu“ – nejdelší reverzní lanovce na světě měřící 5,7 km. Kvůli tomuto klášteru se jezdí sem na jih na jednodenní výlety až z Jerevanu. Po prozkoumání kláštera se posílíme před další cestou na jih v restauraci s výhledem na klášter, sedící jako orel na skále, na pozadí hlubokého kaňonu Vorotan. Po klikatících se cestách zdolávajících náročný terén kaňonu se přiblížíme k, v sovětských dobách vystavěnému, do hlubokého údolí zaklíněnému městu Kapan, jež je centrem nejjižnější arménské provincie Syunik a je to arménská obdoba amerického průmyslového Pittsburghu. Podél řeky dojedeme dalším kaňonem do menšího brásky Kapanu města Kajaran. Obě města se pořád těžce vzpomínávají z rozpadu Sovětského Svazu. Projedeme jimi a bude to trochu smutný pohled. Napůl cesty mezi nimi stráží na vysoké skále cestu hrad Baghaberd, kdysi centrum království Syunik a nejrozsáhlejší obranná stavba v Arménii. Vychutnáme si jeho strategickou polohu pohledem z jeho hradeb. Z města Kajaran silnice vystoupá za dech beroucích výhledů až k nejvyššímu horskému průsmyku Arménie v nadmořské výšce 2483 m a tyto výhledy jí budou doprovázet i na dalších 35 km zbývajících k městu Meghri na íránské hranici v nadmořské výšce 610 m. V Meghri na konci světa strávíme noc ve staré čtvrti v tradičním perském domě ze 17. století.

9. den - pátek 9.10. - Do země nezemě

Probudíme se na „konci světa“ ve městě Meghri. To znamená medový. Strategicky důležité Meghri je tak trochu úplně jiný svět než zbytek Arménie. Má mírnější podnebí a daří se tu i plodinám, které „za horami“ nemají šanci přežít. Mimo jiné je pravděpodobně hlavním městem granátového jablka.

Meghri je jako oáza. Sedí hluboko v kamenitém zavlažovaném údolí s bujnou vegetací, chráněno okolními zubatými skalnatými vrcholy. Shlédneme na město z věží pevnosti nad městem, prozkoumáme několik zbývajících úzkých uliček z mizícího starého města a prohlédneme zdejší svatostánky. Poté se vydáme ještě o krůček blíž k íránské hranici a na ní se zase shledáme s bájnou řekou Araks (Ano je to ta, která nás v Khor Virap dělila od Araratu). Podíváme se k nedalekému hraničnímu přechodu a pojedeme v soutěsce podél této řeky tvořící hranici s Íránem, jež je střežená ruskými vojáky. Na druhé straně řeky spatříme starobylou perskou vesnici, rolníky obdělávající svá políčka a pastevce napájející svá stáda. Třeba nám i některý z nich zamává. Odbočíme ze silnice kopírující tok Araksu a vydáme se na cestu na sever do hor. Z ničeho nic se krajina změní a my budeme projíždět zalesněnými svahy přírodní rezervace Shikahogh, jež je patrně nejméně člověkem dotčeným územím na celém Kavkazu. V jedné z „Bohem zapomenutých“ vesnic se vydáme na krátkou procházku při říčce tekoucí pod hustými korunami jediného platanového háje v Arménii. A možná zde i navštívíme malotřídku základní školy. Budeme pokračovat dál cestou dech beroucích scénérií na sever, znovu projedeme městem Goris a zakrátko už opustíme území Arménie a po krátkém odlesněném Lačinském koridoru překlenujícím zemi nikoho nás pohltí lesy „horské černé zahrady“ (rozumějte Náhorního Karabachu) – země, která není vyznačená na mapách a de facto neexistuje. Přijedeme do historického hlavního města Karabachu zvoucím se Šuši. Prohlédneme si „tolkienovskou“, z bílého vápence postavenou katedrálu na hlavním náměstí a staneme na hradbách pevnosti chránícího dvůr někdejšího chána – panovníka Karabachu. Také spatříme mnoho zničených domů a liduprázdných sovětských paneláků. Válka o nezávislost Karabachu zanechala na tváři města hluboké jizvy. Cesta do hlavního města Náhorního Karabachu vede do vzdáleného údolí. Při sestupu se vyškrábeme na starý tank – památník překvapivého nočního útoku na Šuši. A už nás čeká hlavní město Stěpanakert. Budeme nocovat v hotelu přímo v elegantním centru a ochutnáme první karabašské jídlo.

10. den - sobota 10.10. - Putování Karabachem

Abychom pochopili, proč je Karabach pro Armény tak významný, vydáme se po snídani klikatícími se silničkami v horách na jeho jih ke klášteru Amaras, kde Mesrop Mashtots vytvořil roku 406 arménskou abecedu a položil tak jeden z hlavních pilířů arménské národnosti, a kde fungovala první škola vyučující v novém písmu. Vrátime se do Stěpanakertu, projdeme se centrem kolem prezidentského paláce a v Muzeu padlých vojáků nás určitě dojmou exponáty z války za nezávislost. Navštívíme centrální bazar nabízející specifické karabašské potraviny, výrobu proslavených ručně tkaných koberců a vyfotíme se u symbolu Karabachu – monumentu „My a naše hory“. Už z dále spatříme mohutné hradby pevnosti Askeran. Projedeme pustým městem Aghdam. Dříve vzkvétající město s 50 tisíci obyvateli bylo zničeno ve válce v roce 1993. Uvidíme opuštěné ulice, polorozbořené domy a zarostlé zahrady. Mešita v Aghdamu byla jediná budova ušetřená destrukce. Odtud budeme pokračovat k významnému archeologickému nalezišti Tigranakert. Na skalním ostrohu vypínajícím se z roviny byly nedávno objeveny pozůstatky města založeného v 1. století př. n. l. arménským králem Tigranem Velkým, za jehož panování dosáhla Arménie největšího územního rozmachu.

Toto místo má pro Armény obrovský význam, protože je důkazem odedávna přítomnosti arménských obyvatel a jejich vlastního státního útvaru na tomto území. Z ostrohu se budeme kochat výhledy do okolní nížiny, která se v Azerbajdžánu rozprostírá až ke Kaspickému moři. Navštívíme zdejší helénistické muzeum ve zrekonstruované novověké pevnosti. Přesuneme se odsud na západ doprostřed zalesněných hor, kde sídlí v pohádkovém klášteře z 13. století nesoucím jméno Gandzasar (poklad na vrcholu kopce) arcibiskup Karabachu. Noc strávíme v údolí pod klášteřem v neusurrealističtější vesnici v celé Arménii v hotelu přezdívaném místními obyvateli Titanik. V této osadě na nás čeká nejedno zajímavé překvapení.

11. den - neděle 11.10. - Zadními vrátky k modré perle Arménie

Dnes se vydáme ještě hlouběji do hor. Vyrazíme na sever a dosáhneme vodní nádrže Sarsang. Cesta se bude vinout podél řeky Tartar v bujnou vegetací zarostlém těsně sevřeném údolí až k nejmagičtějšímu místu v Karabachu – opuštěnému klášteru Dadivank (9. – 13. století), který je spolu s Gandzasarem největším klenotem této hrdé země. Řeka Tartar nás dovede až na území mezi Náhorním Karabachem a Arménií, které před válkou patřilo Azerbajdžánu a dnes je prakticky neobydlené. Vydáme se ještě hlouběji do tohoto teritoria k osvěžení v termálním prameni a gejzíru pod širým nebem. Poté budeme stoupat serpentínami směrem k horskému průsmyku Sotk (2366 m). S každou serpentínou se bude vylepšovat dechberoucí scénérie divokých okolních hor a údolí. Přímou na vrcholu průsmyku mineme zlatý důl a sestoupíme do nadmořské výšky 1900 metrů k hladině přírodního zázraku Arménie jezeru Sevan, jež se pyšní přívlastky jako Modrá perla, modré oči nebo smaragd Arménie, a je druhým největším vysokohorským jezerem na světě. Nedaleko od jezera podstoupíme při dobrém počasí lehký výstup za fantastickými výhledy na vrchol kráteru Armaghan, kde ukrývá své vody malé jezírko, a na jehož okraji je malý kostelík. Kousek odsud na jih je další horský průsmyk (2410), jímž dříve procházela Hedvábná stezka, a zde na nás čeká do svahu napůl zapuštěný svědek dávných slavných časů Selim karavanseráj. Vrátime se zpět k jezeru Sevan a podél jeho pobřeží dorazíme k středověkému hřbitovu Noratus pyšnicímu se největším polem chačkarů – kamenů s ozdobně vytesanými kříži – v Arménii. Je jich zde přibližně 900 a některé staré přes tisíc let. Toto místo na náhorní plošině má opravdovou atmosféru a snad nám i paprsky nízkého položeného večerního slunce zbarví do zlatova tyto nádherné umělecké artefakty a naše stíny budou soutěžit s délkou těch jejich. Hladina jezera Sevan je pověstná hrou svých barev a my je budeme moci pozorovat ještě chvíli ze silnice kopírující jeho pobřeží. K večeri ochutnáme výborně připraveného pstruha z jezera, jež patří k největším delikatesám arménské kuchyně. Budeme ubytováni přímo na břehu jezera v resortu Bohemian.

12. den - pondělí 12.10. - V hlubokých hvozdech

Probudíme se u průzračného jezera s výhledem na poloostrov, jehož vrchol korunují dva další drahokamy arménské sakrální architektury – chrámy komplexu Sevanavank. Po břehu jezera a 220 schodech se dá zakrátko dojít až k nim, a při výhledu na jezero s těmito svatostánky po boku snadno pochopíme, proč je toto místo jedním z nejnavštěvovanějších v celé zemi a objevuje se často na pohlednicích jako jeden ze symbolů Arménie. Po náročném včerejším dni bude tento odpočinkovější pouze s krátkými přejezdy. A kde se dá v Arménii lépe odpočívat než v Armény prověřeném místě. Silnice vedoucí od jezera Sevan za chvíli zmizí v dlouhém svažitém tunelu a na jeho konci se před námi otevře jako mávnutím kouzelného proutku úplně jiný svět – do podzimních barev oděný převážně listnatý les pokrývající strmé svahy hlubokého údolí, jež je součástí národního parku Dilijan, který Arméni nazývají arménským Švýcarskem nebo také rájem na zemi. Zpoza korun listnatých stromů nejprve zahlédneme střechy jednoho z nejkrásnějších arménských klášterů Haghartsin (13. století). Jeho poloha není dramatická, ale malebná, a byl v nedávné době krásně zrestaurován, a je unikátní především svým refektářem – jídelnou. Pak se vydáme pěšky od malého, ale okouzlujícího jezírka Parz lič ukrytého uprostřed lesů v srdci národního parku, lesem a lukami ke klášteru Goshavank (6 km, 3 hodiny, převýšení 300 m) trůnícím uprostřed vesnice Gosh. Ten je dalším příkladem vyspělé středověké architektury Arménie (12. století). O jeho stěny je opřeno několik překrásných exemplářů kačkarů. Podle nálady se poté můžeme projet na koních nebo třeba na výlet do pitoreskních vesnic, kde se zastavil čas, Fioletovo a Lermontovo, obývaných ruskou křesťanskou sektou Molokanských, jejíž členové byli vyhnáni z Ruska v 19. století a dnes žijí ve svých typických ruských dřevěných domech a stráží bedlivě své tradice. Podvečer strávíme krátkou prohlídkou města Dilijan, jehož zrestaurované historické centrum je unikátním příkladem arménského města 19. století. V jednom z okouzlujících atmosférou dýchajících

historických domů strávíme i naši poslední noc v Arménii.

13. den - úterý 13.10. - Poslední den na Kavkazu

I dnes zachováme svůj cíl poznat každý kout Arménie a nevracet se stejnou trasou. Ke gruzínské hranici tedy dorazíme po průjezdu málo navštěvovaného, leč zajímavého, kraje v severovýchodním cípu země. Po překročení hranice zamíříme na snové místo, které vypadá spíše jako z historického filmu než ze skutečnosti. Naším cílem bude soubor klášterů Davit Gareja tvořeným z 15 jednotlivých klášterů (první z nich vzniknuvší už v 6. století) rozprostřených na poměrně rozsáhlém území v odlehlé části Gruzie při hranicích s Ázerbajdžánem. Jeho jedinečnost je ještě podtržena měsíční polopouštní krajinou, do které je zasazen. My navštívíme dva z klíčových klášterů – opevněnou Lávr (jediný dnes obydlený) a Udabno nad kopci nad ním, které se skládá z mnoha, nádhernými freskami vyzdobených, prostor vytesaných do skalního ostrohu čnícího vysoko nad krajinou.

Přes měsíční krajinu se vrátíme zpět do Tbilisi. Budeme si vychutnávat jeho podmaňující atmosféru, někteří z nás využijí druhé šance ponořit se do sirných lázní, a všichni společně oslavíme sklenkou výborného kavkazského vína a slavnostní večeří ve stylové gruzínské restauraci naší pomalu se naplňující výpravu.

14. den - středa 14.10. - Odlet

Ve velmi brzkých ranních hodinách se pomalu odebereme na letiště v Tbilisi a přes Istanbul se budeme vracet zpět do Prahy.
Přílet do Prahy v dopoledních hodinách

Další informace

Rozpočet zahrnuje:

- Mezinárodní letenka Praha – Tbilisi – Praha včetně všech tax a poplatků
- Transfery minibusem Mercedes Sprinter s klimatizací podle programu
- 13× ubytování ve dvoulůžkových pokojích v atraktivních ubytovacích zařízeních (tradičního arménského i moderního západního typu)
- 13× snídaně a 12× oběd a večeře
- Vstupy do všech navštívených objektů a zařízení (mimo individuální program)
- Vstup do národního parku Shikahogh
- Vstup do Brandy Factory
- Vstup do katakomb Arinj
- Víza do Náhorního Karabachu
- Láhev minerální vody na den a osobu
- Služby cestovatele Jiřího Dvořáka
- Spropitné
- Pojištění zájezdu dle zákona 159/99 Sb.

Rozpočet nezahrnuje:

- Neuvedené stravování
- Nápoje
- Výdaje osobní povahy
- Cestovní pojištění (možnost příplatku)
- Pojištění storna výpravy (možnost příplatku)
- Další položky neuvedené v odstavci „Cena zahrnuje“

Možno přikoupit:

- Ubytování v jednolůžkovém pokoji – 10 980 Kč
- Cestovní pojištění ERV pojišťovny – produkt SBALENO/ do světa/ Na maximum na 11–17 dnů – 2 980 Kč bez spoluúčasti
- Cestovní pojištění ERV pojišťovny – pro klienty nad 70 let platí pojistka SBALENO/ do světa/ Na maximum s tarify Senior na 11–17 dnů – 4 770 Kč bez spoluúčasti
- Přípojištění storna zájezdu u ERV pojišťovny – 1 749 Kč (storno do 240 000 Kč, spoluúčast 20 %)

Další informace:

- Na výpravu se vydáme, pokud nás bude aspoň 10.
- Jakékoliv dotazy k výpravě můžete směřovat na organizátora Axamit Travel, s.r.o. nebo přímo na Jirku Dvořáka

Organizátor výpravy:

Axamit Travel s.r.o.
cestovní kancelář

Strašínská 3205/11
100 00 Praha 10

tel.: +420 601 22 73 73

e-mail: info@axamittravel.cz

www.vypravy-s-cestovateli.cz
www.axamittravel.cz

IČO: 276 30 820
DIČ: CZ 276 30 820

O tom, jak zpracováváme vaše osobní údaje, se můžete [dočíst zde](#)

A o tom, že tato výprava je pojištěna podle zákona a naše cestovní kancelář má sjednáno zákonné pojištění [čtěte zde](#)